

06 FEB 2006

05 13280-225

66L0

KO 1160 1HER

Deres ref.

Vår ref.
06/00127-001

Arkivkode

Saksbehandler
Lillian Nærem

Dato
01.02.2006

HØRINGSUTTALELSE - INNTEKTSSYSTEMUTVALGET NOU 2005:18 FORDELING, FORENKLING OG FORBEDRING

INNLEDNING

De statlige rammeoverføringer er sammen med de ordinære skatter den viktigste inntektskilde for landets kommuner. Utformingen av rammeoverføringssystemet (inntektssystemet) har derfor stor betydning for den enkelte kommune. Regjeringen Bondevik nedsatte 03.10.03 et offentlig utvalg for å gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor. Utvalget utredning og tilrådninger ble sendt ut på høring på slutten 2005. Høringsfristen for innspill til utredningen er satt til 01.02.06.

PRINSIPIELT

Gildeskål kommune ønsker et aktivt lokalt folkestyre og størst mulig lokal handlingsfrihet i utviklingen av eget lokalsamfunn.

Gildeskål kommune mener at skatt og andre egeninntekter skal være en viktig inntektskilde for kommunene og således ikke tas hensyn til ved fastsettelsen av rammetilskuddet. Disse inntektene må ses som gjenytelser for å stille sine naturressurser til disposisjon med vesentlige naturinngrep til følge.

I denne sammenheng må det utredes videre hvordan kommunene kan få større lokal beskatningsrett.

Det må vurderes om naturressursskatten bør utvides til også å omfatte industriell bruk av andre naturressurser utenfor primærnæringene, som for eksempel vindkraft og oppdrettsanlegg.

Kommunene må i sin økonomistyring selv ta ansvaret for å håndtere svingninger i inntekter et lokalt inntektsgrunnlag medfører.

NY KOSTNADSNØKKE

Kriterium	Nåværende nøkkel Vekt	Forslag ny nøkkel	Endring
Alders kriterier			
Innb. 0-5 år	0,023	0,0164	
Innb. 6-15 år	0,307	0,3341	

Innb. 16-66 år	0,121		
Innb. 16-21 år		0,0198	
Innb. over 22-66 år		0,1149	
Innb. 67-79 år	0,085	0,0888	
Innb. 80-89 år	0,133	0,1328	
Innb. o/90 år	0,049	0,0608	
Sum alders kriterier	0,718	0,7676	-0,050

Sosiale kriterier

1. generasjons innvandrere utenom Skandinavia 6-15 år		0,0147	
Innvandrere	0,005		
Barn som ikke bor hos begge foreldre 0-15 år		0,0413	
Skilte og separerte	0,038		
Arbeidsledige	0,011		
Antall fattige		0,0096	
Dødelighet	0,025		
Opphopningsindeks (skilte, arbeidsledige og fattige)		0,0216	
Uførepensjonister 18-49 år		0,0058	
Ikke-gifte over 67 år	0,025	0,0624	
PU over 16 år	0,066	0,0147	
Barn med grunn- og hjelpestønad 6-15 år		0,0106	
PU under 16 år	0,004		
Sum sosiale kriterier	0,174	0,1807	-0,007

Bosettingsmønster og kommunestørrelse

Sone	0,010	0,0191	
Nabo	0,011	0,0043	
Reisetid	0,015		
Urbanitetskriterium	0,042		
Landbrukskriterium	0,005		
Basistillegg	0,025	0,0269	
Sum bosetting og kommunestørrelse	0,108	0,0503	0,058

Kommentarer til ny kostnadsnøkkel

Utvalgets forslag til ny kostnadsnøkkel er et veid gjennomsnitt av delkostnadsnøkkelene for grunnskole, sosialhjelp, barnevern, primærhelsetjenesten, pleie og omsorg og administrasjon.

Postadresse: Gildeskål kommune Postboks 54 8138 Innøy	E-postadresse postmottak@gildeskal.kommune.no	Telefon 75 76 06 00 Telefaks 75 75 75 11	Saksbehandlers telefonnummer 75 76 06 12 Saksbehandlers E-postadresse lillian.naerem@gildeskal.kommune.no	Bankkonto 4609 07 00308 Foretaksregisteret 00 845 901 422
---	---	---	--	--

Det er viktig å merke seg at delkostnadsnøkkelen for barnehage ikke er innarbeidet i kostnadsnøkkelen som presenteres i utredningen. Utvalget mener at man bør vente med å beregne effekten av "barnehagenøkkelen" til det øremerkede driftstilskuddet for barnehager innlemmes i inntektssystemet.

Ved forslag til ny kostnadsnøkkel vil alderskriteriene tillegges større vekt enn tidligere. Dette skjer på bekostning av vektning av bosetting og kommunestørrelse. Først og fremst er det innbyggere 6-15 år som får større vekt.

Kostnadsnøkkelen vil, som tidligere, gi et høyt beregnet utgiftsbehov for små kommuner og et lavt beregnet utgiftsbehov pr innbygger i store kommuner. Det høye utgiftsbehovet i de små kommunene reflekterer kostnadsulempen knyttet til lavt innbyggertall og spredt bosettingsmønster. Bosetting og kommunestørrelse har lavere vekt i forslaget til ny nøkkel, enn i dagens nøkkel. I dagens nøkkel veier disse 11 % av total kostnadsnøkkel, mens de i ny nøkkel vil veie bare 5 % av totalen.

Vår vurdering

Dette har negative konsekvenser for små distriktskommuner som Gildeskål med stor geografisk spredning, og et dårlig distriktpolitisk grep.

Det er store endringer i de sosiale kriteriene, men disse motvirker hverandre, slik at nettovirkningen er liten. Ny kostnadsnøkkel gir en vesentlig lavere vekt på kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år enn dagens nøkkel.

Vår vurdering

Dette er en gruppe innbyggere som ofte medfører store utgifter for kommunene og særlig for små kommuner vil det kunne få store økonomiske konsekvenser, da enkelttilbud vil kunne utgjøre en stor del av det totale driftsbudsjettet, selv om en del av de uheldige virkningene vil bli fanget opp av finansieringen av særlig ressurskrevende brukere.

INNBYGGERTILSKUDET

I dag oppdateres utgiftsutjevningen med nye befolkningstall 01.01. i budsjettåret. Bakgrunnen for innføring av denne ordningen var å tidligere fange opp utgiftsbehovet i vekstkommuner. Samtidig har ordningen bidratt til mindre forutsigbarhet og større kompleksitet fordi innbyggertilskudd og utgiftsutjevning ikke gjøres kjent i forkant av budsjettåret. Det kan også være vanskelig for kommuner som får en vesentlig reduksjon i tilskuddet ved den endelige beregningen, å tilpasse utgiftene i løpet av samme budsjettår.

På bakgrunn av dette foreslår utvalget å fjerne oppdatering av befolkningstall i budsjettåret.

Vår vurdering

Dette er absolutt en fordel for små kommuner der innbyggertallet går ned og som ikke vil være i stand til å omstille/reduere driften i samme tempo. På den andre siden bør hensynet til vekstkommuner ivaretas. Dette kunne for eksempel gjøres ved at man

Postadresse:	E-postadresse	Telefon	Saksbehandlers telefonnummer	Bankkonto
Gildeskål kommune	postmottak@gildeskal.kommune.no	75 76 06 00	75 76 06 12	4609 07 00308
Postboks 54		Telefaks	Saksbehandlers E-postadresse	Foretaksregisteret
8138 Inndyr		75 75 75 11	lillian.naerem@gildeskal.kommune.no	00 845 901 422

differensierte mellom vekstkommuner og kommuner med tilbakegang i folkettallet, ved at beste prognose ble brukt.

INNETEKTSUTJEVNINGEN

Skatteinntektene er en usikker inntektskilde for kommunene, og denne usikkerheten vil trolig øke i tiden framover. Innføring av løpende inntektsutjevning har bidratt til at de fleste kommuner i liten grad påvirkes av kortsiktige svingninger i egne skatteinntekter. Til gjengjeld har utviklingen i skatteinntektene på landsbasis fått økt betydning.

For å redusere usikkerheten knyttet til skatteinntektene for kommunene foreslår utvalget en prognosebasert inntektsutjevning. Forskjellen i forhold til i dag er at det inntektsutjevrende tilskuddet baseres på en skatteprognose. Dette innebærer at skattesvikt vil bli kompensert, samtidig som merskattevekst ikke vil komme kommunene til gode. Risiko for svingninger i skattene overføres dermed fra kommunene til staten.

Vår vurdering

Som sagt innledningsvis mener Gildeskål kommune at kommunene i sin økonomistyring selv må ta ansvaret for å håndtere svingninger basert på et lokalt inntektsgrunnlag, forutsatt at det her dreier seg om stor lokal beskattningsrett.

SKJØNNSTILSKUDD

I dag består skjønnstilskuddet av et ekstraordinært og et ordinært skjønnstilskudd. Det ekstraordinære skjønnnet vil være avviklet i 2006, og vi står da bare tilbake med det ordinære skjønnstilskuddet.

Utvalget foreslår at formålet med skjønnsmidlene begrenses i forhold til i dag, først og fremst ved at regionalpolitiske hensyn og kompensasjon for endringer i inntektssystemet tas ut av skjønnstilskuddet. De frigjorte midlene bør legges inn i det nye distriktpolitiske tilskuddet og benyttes til å finansiere den nye overgangsordningen (som ikke er selvfinansierende) og blir dermed i praksis innlemmet i rammetilskuddet.

Utvalget har beregnet at det ordinære skjønnstilskuddet bør reduseres med om lag 1,85 milliarder for å tilpasses formålsbegrensningene. Det ordinære skjønnstilskuddet vil etter dette utgjøre 1,8 mrd., tilsvarende 1,2 % av de frie inntektene. Utvalget mener at skjønnstilskuddet bør ytterligere ned, til under 1 % av de frie inntektene.

Utvalget foreslår at spesielle problemer i vekstkommuner kompenseres gjennom skjønnstilskuddet.

Konklusjon

Virkingen for vår kommune er vanskelig å beregne ut fra at det samordnes med det distriktpolitiske tilskuddet. Generelt mener man at det vil være uheldig at kommunenes muligheter for å få støtte ved uforutsatte hendelser med store økonomiske konsekvenser faller bort.

Postadresse: Gildeskål kommune Postboks 54 8138 Innøy	E-postadresse postmottak@gildeskal.kommune.no	Telefon 75 76 06 00	Saksbehandlers telefonnummer 75 76 06 12	Bankkonto 4609 07 00308
		Telefaks 75 75 75 11	Saksbehandlers E-postadresse lillian.naerem@gildeskal.kommune.no	Foretaksregisteret 00 845 901 422

DISTRIKTPOLITISK TILSKUDD

Utvalget foreslår at Nord-Norgetilskuddet, regionaltilskuddet og den delen av skjønntilskuddet som er begrunnet ut i fra regionalpolitiske hensyn avvikles, og erstattes av et nytt distriktspolitisk tilskudd. Dette vil medføre et enklere og mer oversiktlig system.

Gjennom inndelingen av det distriktspolitiske virkeområdet har KRD delt landet inn i fire distriktspolitiske virkeområde (A, B, C og D). Inndelingene av kommunene tar utgangspunkt i ni indikatorer som fanger opp dimensjonene geografi, arbeidsmarked, demografi og inntekt.

Vår vurdering:

Fra Gildeskål kommune sitt ståsted virker denne ordningen med å samordne ulike regionalpolitiske tilskudd fornuftig og gir positive utslag. På den andre siden ser man at større byer i nord kommer særlig uheldig ut, og ikke får kompensert sine ulemper med store geografiske avstander til sentrale myndigheter og eksportmarkedet.

INNTEKSTGARANTITILSKUDD

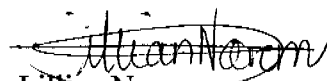
Utvalget foreslår å avvikle dagens overgangsordning og å erstatte denne med et nytt inntektsgarantitilskudd. Formålet med inntektsgarantitilskuddet er å begrense reduksjonen i rammeoverføringene, ved endringer i rammetilskuddet, til et bestemt beløp pr innbygger. Det nye inntektsgarantitilskuddet sikrer at ingen kommuner får en endring i rammetilskuddet fra et år til det neste som er mer enn 400 kroner per innbygger lavere enn endringen på landsbasis. Eksempelvis medfører de forslag som fremkommer fra inntektsutvalgets arbeid ingen endringer i samlet rammetilskudd, bare omfordeling mellom kommuner. Dette tilsier at ingen kommuner kan tape mer enn 400 kroner pr innbygger i år 1.

Vår vurdering:

Ordningen er for så vidt grei nok, men vi visert til vår vurdering under innbyggertilskuddet som vil garantere vekstkommune full uttelling for økt innbyggertall.

Med hilsen

Walter Pedersen
Ordfører

Lillian Nærem
Rådmann

Kopi til:
Vedlegg:

Postadresse: Gildeskål kommune Postboks 54 8138 Innøy	E-postadresse postmottak@gildeskal.kommune.no	Telefon 75 76 06 00	Saksbehandlers telefonnummer 75 76 06 12	Bankkonto 4609 07 00308
		Telefaks 75 75 75 11	Saksbehandlers E-postadresse lillian.naerem@gildeskal.kommune.no	Foretaksregisteret 00 845 901 422